

te verschaf-
van de ver-
leeren.
ler vurig of
gedachte op-
alle andere
n te nemen.
nu eenmaal
tatiën. Maar
otie weet —
rden, en van
ke waarden
— een volk
al, weet óók,
ak-taal kort-
en antwoord

met geeste-
arom in het
g vinden.
tooit gebruik
t, dat ze wil
gen gemaakt.

of het Espe-
a waarmee de
e zal daarop

bekend, geen
en doen ver-

n wij, christe-

ist ten slotte
reikt hij niet
dingen, waar-
kostelijke ga-
m welk cul-
traaf, de tele-
moderne ver-
graphie, of —
emen — de
rukkunst! —
niet de geest
an den anti-
ter het hem

b.v. de pro-
er was (Luk.
ter dege ook
Juda aan den
ou men de te-
men toch slechts
tammen gold.
houde wel in
heel niet om
de wegvoerd-
niet bekend;
geven: in het
erd 10.000 of
t. 24:14—16;
n de getallen
an vs. 14 be-
e inname van
den er in to-
00 zielen (zie
lang niet alle
gaven er de
d te blijven.
een ellende
kelijk gunstige
hart aan Zion
Gods belofte
vreemde prijs
e ondernemen
men dan het
ste groep ziet
2:64 en Neh.
de conclusie
uit de Tien
onbeduidend
ad. Ten slotte
tammen even-
de vervulling
ring. Zij wer-
keeren, zij
racht. Slechts
pend, en hoe-
maakten hing
art.

ruiling van de
ien Stammen
rus te betwij-
e verwachten.
laats hebben?
Stammen kan
het volkeren-
Wat men ook
nog moge ver-
chting voor de
n sprake zijn,
van de hoofd-
lgende hoofd-
zijn.

tige handeling
cker door den
rdoor op spre-

dienen kan. En hij moet — dat is zijn armoe —
altoos zijn toevlucht nemen tot wat werk en gave
Gods is.

Had hij in 't Paradijs niet reeds de slang nodig?
Als een christen daarom mijden moest het ge-
bruik van al wat satan dienen kan, zou hij de
wereld van zijn God moeten ontvluchten.

Dat de vorst der duisternis iets gebruikt, is voor
ons geen reden om het te laten liggen. Zoo het in
zich zelf goed en een gave Gods is, moet het ons
integendeel prikkel zijn om er een des te ijveriger
gebruik van te maken.

Hiermee meen ik m'n beantwoording van de
vragen ook voldoende gericht te hebben op het
doel waarmee ze gesteld werden.

V.

F.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Organisatie van den Arbeid.
(Taylor-stelsel).

II.

III. a. Op dit moment der Historie greep Taylor
in. Taylor, de „geduchte Amerikaan” gelijk van
de Waerden hem noemt. Waarom hij nu juist
ingreep? Iemand heeft eens geschreven, dat uit-
vindingen nooit toevallig geschieden, maar dat ze
ontstaan onder den drang van het algemeene zoeken
naar en denken aan datgene, wat later het
onderwerp der uitvinding wordt. Dat schijnt reeds
lang te leven in de verbeelding van vele denkende
mensen, tot eindelijk iemand werkelijkheid weet
te doen worden, wat bij anderen nog in vage denk-
beelden aanwezig is. Zoo is het ook met Taylor
gegaan. In Taylor heeft, misschien als gevolg van
zijn scherp opmerkingsvermogen, buitengewoon
sterk gewerkt de drang der historie, waardoor hij
meer dan iemand anders is gekomen tot de ont-
dekking van het feit, dat van de menselijke
kracht een groot gedeelte verloren gaat, dat het
productie-vermogen van den mensch slechts voor
een klein gedeelte in werkelijk product wordt om-
gezet. Hij heeft dien drang gevolgd en door een

kende wijze wordt duidelijk gemaakt, dat de te
verwachten inneming van de stad niet het defi-
nitive einde is, maar Israëls nationale leven in
Kanaän in de toekomst weer zijn voortzetting zal
vinden: „er zullen nog huizen en velden en wijnga-
arden in dit land gekocht worden” (vs. 15). Het
spreekt vanzelf dat hiermee bedoeld wordt op den
terugkeer uit de Babylonische ballingschap; en
wanneer hier dus sprake is van een „vergaderen uit
al de landen, waarheen de Heere hen zal verdreyen
hebben” (vs. 37), dan hebben we daarin weer een
bewijs te meer, dat men op het gebruik van een
dergelijke uitdrukking geen vergaande conclusies
omtrent een nog te wachten toekomst voor Israël
bouwen mag. Zelfs kan men geen beroep doen op
de uitdrukking „een eeuwig verbond”, in vs. 40.
In het Oude Testament beteekent het woord „eeu-
wig” niet hetzelfde, als wij er onder verstaan;
anders zou in den mond van onderdanen jegens
hun vorst de wensch „o koning leef in eeuwigheid”
een dwaasheid zijn. Het beteekent in het algemeen
niet meer dan: duurzaam, voor langen tijd; en
slechts in een zeer enkel geval krijgt het den
bepaalden zin, dien wij er aan hechten, b.v. in
Ps. 90:2. De bedoeling is dus; wanneer de Israë-
lieten weer in Kanaän terug zijn, staan ze niet aan-
stonds opnieuw aan het gevaar van wegvoering
bloom. Meer niet. En dat we in dit hoofdstuk
te doen zouden hebben met eene toezegging van
de genade des nieuwen verbonds, zooals onze Sta-
tenvertalers meenen, is geheel en al in strijd met
de gansche strekking dezer profetie.

Wat hoofdstuk 33 aangaat, dit begint met de
mededeeling, dat het een tweede Goddelijke open-
baring bevat, aan den profeet ten deel gevallen in
denzelfden tijd als die welke beschreven is in
hfdst. 32. In de eerste 13 verzen vinden we dan
ook geheel dezelfde gedachte van terugkeer in de
stad en het land, die thans door het kriegsbedrijf
der Chaldeen almeer in staat van verwoesting ge-
raken. Met het 14e vers krijgen we dan eene berha-
ling van de belofte van de Rechtvaardige Spruit,
welke we in 23:1—8 hebben aangetroffen. Volgens
Ds Berkhoff volgen daaruit met Schriftuurlijke
noodwendigheid twee dingen: dat de herstelling
van Israël, zooals die in de profetie beloofd wordt,
nog moet komen; en dat ook de daaraan verbonden
Christusgeëering nog te verwachten is (De Christ-
usgeëering, bldz. 155). Hiertegenover wil ik her-
inneren aan het door ons reeds geconstateerde feit,
dat in profetieën, welke volgens de eigen bewoor-
dingen niet anders dan van den terugkeer uit de
Babylonische ballingschap kunnen worden ver-
staan, toch ook de aankondiging van de Christus-
geëering gevonden wordt; men denke aan de
voorzegging in hfdst. 30 vs 5—11, en aldaar het 9e
vers. Op zichzelf zou dus uit het hier voorkomen
van eene Messiaansche profetie geen enkele gevolg-
trekking gemaakt mogen worden omtrent den tijd
waarin het herstel van Israël zal plaats hebben.

arbeid, dien hij aanvankelijk schatte op 6 maan-
den, maar die in werkelijkheid eerst na 26 jaren
als een eenigszins afgerond geheel klaar was, de
wereld verbaasd met zijn ontdekking en haar be-
roerd met zijn maatregelen.

b. Wie Taylor is geweest, (want hij is overleden
in 1915) is met enkele woorden te zeggen:

Geboren te Philadelphia, heeft hij na zijn school-
jaren veel gereisd in Europa en Australië, werd
door een oogziekte getroffen en gedwongen zijn
studie te staken. Trad, te Philadelphia terugge-
komen, als werkman in dienst bij een machine-
fabriek, heeft zich door zijn ontzaglijke energie
omhoog gewerkt tot een, voor een man zonder
academischen graad, zeer hooge positie, heeft daar-
na, om nog hooger te kunnen stijgen, 2½ jaar de
nachten besteed aan studie, totdat hij eindelijk zijn
Ingenieurs-diploma verwierf. Zie hier de korte
levensschets van Frederik Winslow Taylor.

c. Gedurende zijn werken in de fabrieken te
midden van de andere arbeiders had hij o.a. deze
dingen geconstateerd:

1e. dat hij zeer vele arbeiders aanwezig is een
systematisch luieren.

2e. dat er is een terreur van deze luiers op
de werkwijzen, waardoor ook de laatste dikwijls
verhindert worden de productie af te leveren, die
ze zonder buitengewone inspanning zouden kunnen
bereiken.

3e. dat er, zelfs ook onder de goedwilligen, is
een arbeidswijze, die niet doeltreffend kan worden
genoemd.

4e. dat door ondoelmatige inrichting van werk-
plaatsen en hulpmiddelen, door onjuiste opstelling
van machines en onjuiste inrichtingen van gereed-
schappen de arbeid noodeloos wordt bemoeilijkt,
en dus de productiviteit van den arbeider wordt
belemmerd.

Taylor ergerde zich zoodanig over al deze
arbeidsverspilling, dat hij in studie heeft genomen
allerlei maatregelen, die de verspilling konden
tegengaan, welke maatregelen hij opgebouwd heeft
tot wat men later heeft genoemd het Taylor-stelsel.
Van dit Taylor-stelsel, dat dus beoogt: systema-
tisatieering van den menschen arbeid, of zooals
het ook wel gezegd is: „menschen-economie”, wil
ik trachten de hoofdenmerken zoo kort mogelijk
te schetsen. Hierbij zal ik mij niet beperken tot

Maar er is meer. Het kan aan Ds Berkhoff niet
onbekend zijn, dat wij met het heele tweede ge-
deelte van hfdst. 33 (vs 14—26) voor een uiterst
moeilijke en ingewikkelde tekstkritische kwestie
geplaatst worden. Het gansche stuk ontbreekt in
de Septuaginta. En dit stelt ons voor de oplossing
van het raadsel: hoe is het mogelijk, dat dit stuk,
indien het oorspronkelijk is, in een deel der He-
breeuwsche handschriften werd weggelaten, zoodat
de vertalers der Septuaginta geen aanleiding von-
den het in hun overzetting op te nemen? of, hoe
is het denkbaar dat zulk een stuk, indien het niet
oorspronkelijk is, in een zóo groot aantal Hebreeu-
sche handschriften kon insluipen, dat het van on-
zen Hebreeuwschen tekst een vast bestanddeel ging
uitmaken? Eerlijk dient erkend, dat het eene al
even onwaarschijnlijk lijkt als het andere. Maar hoe
is het dan toch gekomen, dat de Septuaginta het
stuk niet heeft en de Hebreeuwsche tekst wel?
Niemand kan op deze vraag het antwoord geven.
Het is een moeilijkheid, waarmee wij geen weg
weten. Maar nu het zoo staat, zal Ds Berkhoff
toch wel willen toegeven, dat het eenigszins ge-
waagd is juist op dit gedeelte eenige verstrekkende
conclusies te bouwen; de teederheid en voorzichtig-
heid die van ons wordt geëischt bij het onderzoek
wat eigenlijk de Schrift omtrent Israëls herstel
leert, noopt ons van een dergelijk gedeelte ter be-
slissing van een verschilpunt geen gebruik te
maken.

Ik zou dus de bespreking van hfdst. 33 hiermee
kunnen besluiten. Maar om den schijn te vermijden
van een ontwijken van de discussie, wil ik toch ook
nog even op het verdere gedeelte van de verzen
14—26 ingaan. Allereerst dan een enkel woord over
vs 18: „ook zal den Levietischen priesteren van
voor mijn aangezicht niet worden afgesneden een
man, die brandoffer offert en spijsoffer aansteke, en
slachtoffer bereide al de dagen”. Ds Berkhoff voor-
ziet, dat men aan dit vers een argument zal ontle-
nen om zijne opvatting van de Christusgeëering te
bestrijden, en de letterlijke opvatting als on-
mogelijk aan te toonen. Daarom poogt hij dit argu-
ment bij voorbaat te ontzenuwen, en hij doet dit
op deze wijze, dat hij er op wijst hoe in de Christ-
usgeëering het Davidisch koningschap zal ver-
schijnen bevrijd van alle typiek, in volle werke-
lijke klaarheid, en dan zegt, dat zoo ook het Levie-
tisch priesterschap in den Christus-Koning zal wor-
den aanschouwd, niet meer gehuld in de schadu-
wen der O.T.ische symboliek, maar als met ééne
offerande in eeuwigheid volmaakt hebbende dege-
nen die geheiligd worden (De Christusgeëering,
bldz. 156). Ik zou Ds Berkhoff in allen ernst willen
vragen, of hij meent daarmee de letterlijke opvat-
ting te hebben gered? In den tekst is toch dui-
delijk sprake van drie soorten van offers: brand-
offer, spijsoffer en slachtoffer; van een van die
wordt bepaald het woord „aansteken” gebruikt;
en de geheele zegwijze: „den Levietischen pries-

hetgeen Taylor zelf heeft gezegd en geschreven,
maar rekening houden met de ontwikkeling, aan
zijn stelsel bezorgd, door de veelvuldige toepassing
daarvan ook door zijn discipelen.

* * *

C. I. Ik ga dan achtereenvolgens spreken over:

1e. de grondbegrippen van het stelsel.
2e. de wijze van belooning in het stelsel.
3e. de voor- en nadeelen voor den arbeid onder
het stelsel.

4e. de toepassing van het stelsel.

II. De grondbegrippen van het stelsel zijn wel
de volgende:

a. een volkomen scheiding van lichamelijken en
geestelijken arbeid.

b. de uitschakeling van elke onnutte beweging.

c. de vaststelling van een taak, die tenminste is
te leveren.

d. een gedetailleerde omschrijving van de wijze,
waarop de arbeid moet worden uitgevoerd.

1. De scheiding van den lichamelijken en geeste-
lijken arbeid beteekent, dat de studie, tot nu toe
door den arbeider zelf verricht omtrent de wijze
hoe het werk moet worden uitgevoerd, van hem
wordt afgenomen en overgedragen aan anderen, die
daartoe bijzonderlijk worden opgeleid. Voor de
arbeiders blijft dan over het zich inwerken in de
voorschriften, die hun voor de uitvoering worden
verstrekkt, het zich aanpassen aan een voorgeschre-
ven werkwijze en verder de uitvoering van het
werk zelf.

2. Om dit te bereiken, heeft Taylor tijd- en be-
weging-studiën gemaakt. Hij ging daartoe zonder
zich ook maar in het minst te haasten, de arbeiders
gade slaan en wanneer op deze wijze waren vast-
gesteld alle verrichtingen, ook de schijnbaar on-
beduidende, die gedaan werden bij de uitvoering,
dan maakte hij van al die bewegingen een lijstje
en zette zich nu opnieuw neer, thans gewapend
met een z.g. stop-watch, en noteerde hoeveel tijd
elke beweging vorderde. Deze tijdnootities werden
gemaakt tot in onderdeelen van seconden. Vermake-
lijk is het te vernemen hoe Taylor zelf in dit op-
zicht is verbeterd. Een van zijn grootste volge-
lingen, de Amerikaan Gilbreth, meende dat de stop-
watch niet nauwkeurig genoeg werkte en dat hier-
mede te veel onnoodige bewegingen werden ge-

teren zal niet worden afgesneden een man, die...
kan toch niet wel anders worden verstaan dan van
eene regelmatige opeenvolging van fungeerende
priesters. Als men dat letterlijk wil verstaan,
kan men toch niet komen tot eene toepassing op de
ééne offerande van Christus. Wat Ds Berkhoff er-
van zegt, komt eenvoudig op eene zinnebeel-
dige verklaring neer.

Dan ook nog iets over de verzen 23—26. We heb-
ben hier te doen met de bestrijding van eene pessi-
mistische gedachte onder het volk, alsof het volks-
bestaan van Israël voor geheel en blijvend vernie-
tigd te houden was. Ds Berkhoff zegt, dat dit
alleen kan gelden van Israëls toestand na de ver-
woesting van Jeruzalem in 70 na Chr., daar zij in
Babel nog een volk waren met oudsten, eigen
rechtspleging enz. Maar heeft hij wel goed door-
gedacht, tot welke consequentie dit zou moeten
voeren? Het woord des Heeren luidt: „hebt gij niet
gezien, wat dit volk spreekt” — het gaat hier
dus om een uitlating welke de profeet moet ho-
ren van zijn volksgenooten. Als die uitlating be-
trekking zou hebben op den toestand van na het
jaar 70 na Chr., zou dus dat volk moeten
spreken en de profeet moeten hooren in een tijd
welke in ieder geval na het jaar 70 valt! M.a.w.
dan zou deze profetie zeker niet van Jeremia kun-
nen zijn, en eerst na het jaar 70 moeten gedagtee-
kend worden. Dan zou Ds Berkhoff zich daar-
mee stellen aan de zijde van de Septuaginta,
welke de verzen 14—26 niet tot Jeremia's pro-
fetiën rekent — maar dan zou hij daarop ook
geen beroep meer kunnen doen, omdat deze verzen
dan niet mochten worden beschouwd als behoo-
rende tot het Woord Gods, zooals ons dit in het
O. T. geboden wordt. Wij zullen, indien deze woor-
den van het volk tot Jeremia's tijd behooren,
daarin niet anders kunnen zien dan een pessi-
misme naar aanleiding van Jeruzalem's val. En de
profeet antwoordt daarop dan in 's Heeren naam
dat er voor zulk pessimisme geen reden is, maar
dat het herstel van Israël even vast staat als
de door God gegeven orde in de natuur (eene
soortgelijke gedachte als in Jer. 31:35—37).

Wanneer daarom Ds Berkhoff zijne bespreking
van Jeremia in aansluiting aan deze plaats eindigt
met den uitroep: Hoe is het mogelijk, dat men
met zulke ondubbelzinnige uitspraken des Heeren
voor oogen nog vast kan houden aan de voorop-
gezette meening; en toch heeft Israël geen toe-
komst meer! dan heeft deze uitroep niet den min-
sten grond. Zeker, Jeremia verkondigt een toekomst
voor Israël, maar die toekomst ligt in den terugkeer
uit de Assyrisch-Babylonische ballingschap, als-
mede in de geestelijke weldaden van het Nieuwe
Verbond en van de verschijning van den Christus,
doch van een nationale toekomst voor
Israël tegen het wereldeinde weet deze
profeet niets.

G. CH. AALDERS.